ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JEAN MISCHO της 24ης Απριλίου 1986 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Με απόφαση της 7ης Μαΐου 1985 το Bundesfinanzhof υπέβαλε στο Δικαστήριο ερώτημα που αναφέρεται στην ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1224/80 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 1980, περί της δασμολογητέας αξίας των εμπορευμάτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/008, σ. 218).

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως είναι τα ακόλουθα:

Η αναιρεσίβλητη στην κύρια δίκη εισήγαγε στις 30 Δεκεμβρίου 1980 ένα φορτίο κατεψυγμένου βοείου κρέατος προελεύσεως Αργεντινής. Διαπιστώθηκε ότι το εμπόρευμα είχε υποστεί ζημία λόγω αποψύξεως που είχε συμβεί, κατά τους εμπειρογνώμονες, κατά τη φόρτωση στην Αργεντινή και είχε προκαλέσει, κατά τους εμπειρογνώμονες πάντοτε, μείωση της αξίας κατά 17 % για το σύνολο του φορτίου· η αναιρεσίβλητη η οποία είχε ήδη καταβάλει την τιμή στον προμηθευτή — και θεωρούσε ότι της ήταν πρακτικώς αδύνατο να ασκήσει αγωγή κατά του εν λόγω προμηθευτή, ο οποίος είχε εγγυηθεί την ποιότητα του εμπορεύματος — αποζημιώθηκε από την ασφάλεια του μεταφορέα για τη μείωση της αξίας κατά 14 %, έτσι ώστε το 3 % να παραμένει εις βάρος της καθής. Ωστόσο, η δασμολογητέα αξία καθορίστηκε βάσει της συναλλακτικής αξίας (περιλαμβανομένου του κόστους του ναυτικού ναύλου και της ναυτικής ασφάλειας).

Η αναιρεσίβλητη θεωρεί εσφαλμένη την εκτίμηση αυτή: θεωρεί ότι η προαναφερθείσα μείωση της αξίας έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό της δασμολογητέας αξίας.

Μετά από διοικητική ένσταση που έμεινε χωρίς αποτέλεσμα, κέρδισε τη δίκη ενώπιον του Finanzgericht, προβάλλοντας τα ίδια επιχειρήματα. Το δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε να ερμηνευτεί κατ' αναλογία η έννοια της συναλλακτικής αξίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1224/80, που έχει ως εξής:

« Η δασμολογητέα αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων που καθορίζεται κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου είναι η συναλλακτική αξία, δηλαδή η πράγματι πληρωθείσα ή πληρωτέα για τα εμπορεύματα τιμή όταν πωλούνται προς εξαγωγή με προορισμό το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητος ... »

Το δικαστήριο διαπίστωσε, επίσης, ότι την άποψή του επιβεβαίωνε το άρθρο 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού της Επιτροπής 1495/80 [όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1580/81 της Επιτροπής (ΕΕ 1981, L 154, σ. 36)], το οποίο ορίζει τα εξής:

« Η αναλογική κατανομή της πληρωθείσας ή πληρωτέας τιμής εφαρμόζεται επίσης και σε περίπτωση που επέρχεται μερική απώλεια ή βλάβη των υπό εκτίμηση εμπορευμάτων πριν αυτά τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία. »

Το Hauptzollamt Itzehoe άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής. Θεωρεί ότι κατ' εφαρμογή του κανονισμού 1224/80 το μόνο στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι η καθής κατέβαλε το σύνολο της τιμής· κατά την άποψή του, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία δεν λαμβάνεται υπόψη η μείωση της αξίας λόγω ελαττώματος του πράγματος. Σε ό,τι αφορά το άρθρο 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1495/80, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη — σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού 1580/81 — τέθηκε σε ισχύ μόλις τον Ιούνιο του 1981.

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

Το Bundesfinanzhof, αφενός μεν, κλίνει υπέρ της απόφασης του Hauptzollamt, λαμβάνοντας υπόψη το γράμμα του κανονισμού 1224/80, αφετέρου όμως, έχει αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία αυτή, δεδομένου ότι « συνεπάγεται παράλογες συνέπειες σε οικονομικό επίπεδο ». Για το λόγο αυτό, με τη Διάταξη που ανέφερα ήδη στην αρχή των προτάσεών μου, ανέστειλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και απέστειλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Στις 30 Δεκεμβρίου 1980 η συναλλακτική αξία κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1224/80 περιελάμβανε όλο το ποσό της πράγματι καταβληθείσας τιμής, ακόμη και αν στο χωρίς ελαττώματα αγορασθέν εμπόρευμα ανεφάνησαν πριν από το χρονικό σημείο το κρίσιμο για τον καθορισμό της δασμολογητέας αξίας ελαττώματα που μείωναν την αξία του και που είχαν ως αποτέλεσμα την καταβολή στον αγοραστή της ασφάλισης μεταφοράς, όχι όμως και την επιστροφή από τον πωλητή μέρους της καταβληθείσας τιμής; »

Σχετικά θα ήθελα να παρατηρήσω τα εξής.

1. Η γενική αρχή που θεσπίζει ο κανονισμός 1224/80 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 1980, περί της δασμολογητέας αξίας των εμπορευμάτων, είναι η ακόλουθη (άρθρο 2, παράγραφος 1):

« Η δασμολογητέα αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων πρέπει να καθορίζεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 οπότε πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο αυτό. »

Πρέπει, λοιπόν, να εξεταστεί πρώτα αν συντρέχουν στην παρούσα περίπτωση οι προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 3.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 3 ορίζει ότι η δασμολογητέα αξία των εισαγόμενων προϊόντων είναι η συναλλακτική αξία, δηλαδή η τιμή που πράγματι καταβλήθηκε ή πρέπει να καταβληθεί για τα εμπορεύματα, όταν πωλούνται προς εξαγωγή με προορισμό το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, μετά από προσαρμογή που πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 8 και εφόσον δεν συντρέχουν ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρονται στα σημεία α) έως δ) της ίδιας παραγράφου.

Καμία όμως από τις περιστάσεις αυτές δεν συντρέχει στην παρούσα περίπτωση· δεν έχουν άρα εφαρμογή ούτε και οι προσαρμογές που προβλέπει το άρθρο 8.

Θα μπορούσε, λοιπόν, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η υπόθεση έχει κριθεί και ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί το άρθρο 3, παράγραφος 1, γεγονός που θα είχε ως συνέπεια τον καθορισμό της δασμολογητέας αξίας του εισαχθέντος κρέατος βάσει της τιμής που πράγματι κατέβαλε ο εισαγωγέας. Όπως όμως είναι γνωστό, ο τελευταίος κατέβαλε ολόκληρο το τίμημα που συμφωνήθηκε κατά τη σύναψη της συμβάσεως πωλήσεως.

Προκειμένου να ερμηνευτεί το άρθρο 3 πρέπει, ωστόσο, να ληφθούν υπόψη οι εκτελεστικές διατάξεις που θέσπισε η Επιτροπή.

Στο άρθρο 4 του κανονισμού 1495/80, της 11ης Ιουνίου 1980, που θεσπίζει τις διατάξεις εκτελέσεως ορισμένων διατάξεων των άρθρων 1, 3 και 8 του κανονισμού 1224/80 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/008, σ. 270) και ο οποίος τέθηκε σε ισχύ ταυτόχρονα με το βασικό κανονισμό, η Επιτροπή διευκρινίζει τα εξής:

« Όταν εμπορεύματα δηλούμενα για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητος συνιστούν μέρος μεγαλύτερης ποσότητος των ίδιων εμπορευμάτων, τα οποία έχουν αγορασθεί στα πλαίσια μιας και μόνης συναλλαγής, η πληρωθείσα ή πληρωτέα τιμή για το σκοπό του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1224/80 είναι μία τιμή η οποία έχει, έναντι της συνολικής τιμής, την ίδια αναλογία, την οποία έχει η δηλούμενη ποσότης έναντι της αγορασθείσης συνολικής ποσότητος. »

Συνεπώς, κατά την εφαρμογή της έννοιας της συναλλακτικής αξίας πρέπει να γίνει διάκριση: εκείνο που έχει σημασία δεν είναι πάντοτε το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε στον πωλητή, αλλά το ποσό που καταβλήθηκε για το τμήμα του εμπορεύματος που εισήχθη στην Κοινότητα.

Κατόπιν, το προαναφερθέν άρθρο 4 συμπληρώθηκε ως εξής:

« Η αναλογική κατανομή της πληρωθείσας ή πληρωτέας τιμής εφαρμόζεται, επίσης, και σε περίπτωση που επέρχεται μερική απώλεια ή *βλάβη* των υπό εκτίμηση εμπορευμάτων πριν αυτά τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία » [άρθρο 1 του κανονισμού 1580/81 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 1495/81, (ΕΕ L 154, σ. 36)].

Στην περίπτωση που ένα τμήμα του φορτίου απωλέστηκε ή καταστράφηκε πλήρως κατά τη μεταφορά, θεωρείται ως πράγματι καταβληθείσα τιμή το μέρος του τιμήματος που αντιστοιχεί στο τμήμα του εμπορεύματος που παραδόθηκε σε καλή κατάσταση.

Τι εννοείται, όμως, με τις λέξεις « ή σε περίπτωση βλάβης »; Εννοούνται οι ζημίες που υπέστη ένα μέρος των εμπορευμάτων ή επίσης και οι ζημίες που υπέστη το σύνολο του φορτίου, όπως στην παρούσα σύμβαση;

Από προσεκτική μελέτη του κειμένου συνάγεται μάλλον ότι η δεύτερη ερμηνεία είναι η ορθή, διότι η λέξη « μερική » αναφέρεται μάλλον μόνο στην « απώλεια » και όχι στη « ζημία ». Δεν αναφέρεται δηλαδή « σε περίπτωση μερικής απώλειας ή μερικής βλάβης ».

Η γερμανική διατύπωση είναι σαφέστερη, διότι αναφέρει « im Falle eines Teilverlustes oder einer Beschädigung » (= σε περίπτωση μερικής απώλειας ή σε περίπτωση βλάβης) και όχι « im Falle eines Verlustes oder einer Beschädigung eines Teiles der zu bewertenden Ware » (= σε περίπτωση απώλειας ή βλάβης μέρους του υπό εκτίμηση εμπορεύματος).

Η ερμηνεία αυτή, ωστόσο, φαίνεται να αναιρείται από την έκφραση « αναλογική κατανομή », που περιέχεται στην αρχή της παραγράφου. Σε περίπτωση ζημίας του συνόλου του εμπορεύματος δεν έπρεπε να γίνεται λόγος για « αναλογική κατανομή » της τιμής, αλλά για « αναλογική *μείωση* ».

Νομίζω, ωστόσο, ότι η έννοια της « αναλογικής κατανομής » μπορεί επίσης να ερμηνευτεί ως « αναλογική μείωση ».

Το γεγονός ότι ο κανονισμός 1580/81 της Επιτροπής τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιουνίου 1981, δηλαδή μετά την εν λόγω εισαγωγή, δεν μπορεί άλλωστε να εμποδίσει τη χρησιμοποίησή του για την ερμηνεία του άρθρου 3 του κανονισμού του Συμβουλίου.

Όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική του σκέψη, ο κανονισμός αυτός δεν σκόπευε να τροποποιήσει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 του κανονισμού 1224/80. Εξάλλου, δεν θα μπορούσε να το πράξει. Σκοπεύει, απλώς, να αποσαφηνίσει το νόημα του εν λόγω άρθρου. Μπορεί επομένως να εφαρμοστεί στα πραγματικά περιστατικά της παρούσης υποθέσεως.

Βάσει των πιο πάνω συλλογισμών, θα μπορούσε επομένως να συναχθεί ότι:

— το άρθρο 3 του κανονισμού 1224/80 εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση·

— το άρθρο αυτό, ερμηνευόμενο βάσει του κανονισμού της Επιτροπής, επιτρέπει τη μείωση της τιμής που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της δασμολογητέας αξίας του εμπορεύματος, κατ' αναλογία της ζημίας που υπέστη το εμπόρευμα αυτό.

2. Κατά της ερμηνείας όμως αυτής η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 3 δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε περίπτωση βλάβης ολόκληρου του φορτίου, διότι η πράγματι καταβληθείσα τιμή (συναλλακτική αξία) δεν καθορίστηκε για το εμπόρευμα που υπέστη βλάβη, όπως παραδόθηκε, αλλά για εμπόρευμα χωρίς βλάβες.

Προς στήριξη του συλλογισμού της η Επιτροπή επικαλείται το γεγονός ότι ο κανονισμός 1224/80 θεσπίστηκε σε εκτέλεση συμφωνίας που επήλθε στο πλαίσιο της GATT και εγκρί-

θηκε από το Συμβούλιο εν ονόματι της Κοινότητας, συγκεκριμένα της « Συμφωνίας περί της εφαρμογής του άρθρου VII της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου » (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/19, σ. 110).

Αποδεχόμενη τη συμφωνία αυτή, η Κοινότητα ανέλαβε την υποχρέωση να προσαρμόσει τη νομοθεσία της περί δασμολογητέας αξίας με τις διατάξεις της εν λόγω συμφωνίας (βλέπε πέμπτη αιτιολογική σκέψη του προαναφερθέντος κανονισμού).

Συνεπώς, ο κανονισμός 1224/80 πρέπει να ερμηνευτεί κατά τρόπο που να λαμβάνεται υπόψη η ερμηνεία που δόθηκε στη σύμβαση επί της οποίας στηρίζεται.

Η Τεχνική Επιτροπή Τελωνειακών Ζητημάτων όμως (Technical Committee on Customs Valuation) που συνέστησε το Συμβούλιο Τελωνειακής Συνεργασίας (ΣΤΣ), σε εκτέλεση του άρθρου 18, παράγραφος 2, της προαναφερθείσης συμφωνίας, εξέδωσε το Μάρτιο του 1982 επεξηγηματική σημείωση σχετική με τα ζητήματα που θέτουν τα εμπορεύματα που έχουν υποστεί ζημίες.

Από τη σημείωση αυτή προκύπτει ότι το πρώτο άρθρο της « Συμφωνίας της σχετικής με την εφαρμογή του άρθρου VII της Γενικής Συμφωνίας », που είναι κατά λέξη το ίδιο με το άρθρο 3 του κανονισμού 1224/80, θεωρείται ότι δεν εφαρμόζεται όταν το σύνολο των παραδιδόμενων εμπορευμάτων έχει υποστεί ζημία.

Την ίδια άποψη υποστηρίζουν οι σχολιαστές, οι οποίοι επίσης υπογραμμίζουν ότι το εμπόρευμα που υπόκειται σε τελωνειακή εκτίμηση και το αγορασθέν εμπόρευμα πρέπει να είναι το ίδιο. Αυτό δεν συμβαίνει όταν ένα εμπόρευμα αγοράζεται σε καλή κατάσταση και παραδίδεται με βλάβες (βλέπε σχετικά: Zepf: *Wertverzollung*, σχόλιο A.2.3.3 σχετικά με το άρθρο 3· Scherman, Saul L., και Glashoff, Hinrich: *A businessman' s guide to the GATT customs valuation code*, κεφάλαιο 3, αριθ. 114).

Ο συλλογισμός αυτός δεν είναι καθόλου πειστικός. Γιατί δεν θα μπορούσε άραγε να εφαρμοστεί και στην περίπτωση εμπορεύματος που έχει μερικώς μόνο καταστραφεί ή υποστεί ζημίες; Και στην περίπτωση αυτή, επίσης, το παραδιδόμενο εμπόρευμα δεν είναι το ίδιο με το αγορασθέν εμπόρευμα.

Επειδή, όμως, οι εμπειρογνώμονες της Επιτροπής Τελωνειακής Συνεργασίας συμφώνησαν για την ερμηνεία αυτή και ενδείκνυται να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή της Συμφωνίας — που συνήφθη στο πλαίσιο της GATT — στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό συμβαλλομένων χωρών, προτείνω στο Δικαστήριο να συνταχθεί με την πρόταση της Επιτροπής και να αποφανθεί ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 1224/80 δεν εφαρμόζεται στα προϊόντα που έχουν υποστεί ζημίες στο σύνολό τους.

Το Δικαστήριο δεν μπορεί, ωστόσο, να περιοριστεί στη διαπίστωση αυτή. Σύμφωνα με πάγια πλέον παράδοση και παρά το ότι το εθνικό δικαστήριο αναφέρθηκε μόνο στο άρθρο 3 του κανονισμού 1224/80, πρέπει να του παρασχεθούν, σε ό,τι αφορά το εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο, τα στοιχεία που θα του επιτρέψουν να αποφανθεί επί της διαφοράς που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης.

Από την άποψη αυτή πρέπει να του επιστηθεί η προσοχή στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1224/80, σύμφωνα με το οποίο, όταν η δασμολογητέα αξία δεν μπορεί να καθοριστεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, συντρέχει περίπτωση εφαρμογής διαδοχικά των άρθρων 4, 5, 6 και 7, καθένα δε από τα άρθρα αυτά έχει χαρακτήρα επικουρικό σε σχέση με το αμέσως προηγούμενό του.

Όπως παρατήρησε η Επιτροπή, τα άρθρα 4 και 5 δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στην παρούσα περίπτωση.

Το άρθρο 6 μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση που το κρέας πωλήθηκε εντός της Κοινότητας στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν κατά την εισαγωγή του.

Αν αυτό δεν συνέβη και εφόσον το άρθρο 7 φαίνεται ότι πρέπει επίσης να αποκλειστεί, η δασμολογητέα αξία πρέπει μάλλον να καθοριστεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2, δηλαδή « με εύλογο τρόπο ».

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ζημίες όπως αυτή της παρούσης υποθέσεως.

Πρέπει, συνεπώς, να δοθεί στο Bundesfinanzhof η εξής απάντηση:

Όταν ένα φορτίο εμπορευμάτων έχει υποστεί στο σύνολό του ζημία πριν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία και ο αγοραστής (εισαγωγέας) υφίσταται τις συνέπειες της ζημίας, η δασμολογητέα αξία των εμπορευμάτων αυτών πρέπει να υπολογιστεί όχι βάσει της συναλλακτικής αξίας, κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1224/80, αλλά σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, του εν λόγω κανονισμού.